

norden

SEKTORIOHJELMA

Sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston
puheenjohtajuus 2016

Sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus 2016

ISBN 978-92-893-4537-8 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4538-5 (PDF)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2016-721>

ANP 2016:721

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2016

Ulkoasu: Jette Koefoed

Kannen valokuva: ImageSelect

Valokuva: s. 6, 10, 12, 14, 16 ImageSelect; s. 8 Karin Beate Nøsterud;

Kirjasinlaji: Meta LF

www.norden.org/nordpub

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Puhelin (+45) 3396 0200

www.norden.org

Sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvosto

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston
puheenjohtajuus 2016

1 . Johdanto	7
2. Vuoden pääaiheet	9
– Bo Könbergin raportin Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa (2014) seuranta	
– Liikkuvuus mukaan lukien maahanmuutto, pakolaisasiat ja rajaesteet	
– EU-yhteistyö	
3. Prioriteettihanke Hyvinvoivien ihmisten innovatiivinen ja avoin Pohjola 2020 – Mahdollisuuksien tasa-arvoa hyvinvoinnista, kulttuurista, koulutuksesta ja työstä (2016–2018)	17
4. Kalenteri vuoden tärkeimmistä tapahtumista	18

1. Johdanto

Suomi toimii Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajajana vuonna 2016. Suomen puheenjohtajakauden pääteemoja ovat vesi, luonto ja ihmiset. Lisäksi Suomi haluaa vähentää rajaesteitä, edistää digitalisaatiota ja vahvistaa Pohjoismaiden yhteistä painoarvoa Euroopan unionissa.

Puheenjohtajakauden aikana pohjoismaista sosiaali- ja terveydenhuoltoalan politiikkaa johtaa sosiaali- ja terveysministeriö Suomessa. Vuonna 2016 sosiaali- ja terveydenhuoltoalan erityisteemana on Ihminen. Pääaiheita ovat Bo Könbergin raportin (*Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa, 2014*) seuranta, liikkuvuus (mukaan lukien maahanmuutto, pakolaisasiat ja rajaesteet) sekä EU-yhteistyö.

Suomen pyrkimyksenä on vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä hyvinvointi- ja kansanterveyspoliittisissa kysymyksissä sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden tulevaisuutta koskevista asioista. Tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä sosiaalivakuutussektorilla sekä löytää tapoja, joilla Pohjoismaat voivat yhdessä vaikuttaa EU:n sosiaaliturvalainsäädäntöön.

Uusi Pohjola -ohjelman innoittamana Suomi haluaa myös parantaa virallisen pohjoismaisen sosiaali- ja terveyspoliittisen yhteistyön työmenetelmiä. Painopisteenä on poikkihallinnollinen yhteistyö kunkin maan eri sektoreiden ja maiden välillä sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristössä. Tärkeää on myös säilyttää yhteistyön, hankkeiden ja työmenetelmien jatkuvuus muun muassa troikkayhteistyön avulla. Suomi toivoo keskustelua siitä, kuinka parhaiten voidaan turvata laitosten toimintaedellytykset ja kuinka maat voivat huolehtia työryhmien sihteeristötarpeesta. Lisäksi edistetään sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomiteassa ja pyritään sisällyttämään muun muassa toimintarajoitteita ja vähemmistöjä koskevia asioita pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Suomen tavoitteena on myös tehdä pohjoismaista yhteistyötä näkyväksi Suomessa, Pohjolassa ja kansainvälisillä foorumeilla *Pohjola 2020* -prioriteettihankkeen avulla.

2. Vuoden pääaiheet

Bo Könbergin raportin Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa (2014) seuranta

Ruotsin entinen ministeri Bo Könberg kirjoitti vuonna 2014 riippumattoman raportin siitä, kuinka terveysalan pohjoismaista yhteistyötä voidaan kehittää ja vahvistaa lähitulevaisuudessa. Raportti sisältää 14 suositusta, joista Suomi haluaa vuonna 2016 edistää erityisesti seuraavia:

Suositukset 5 ja 6

Suositus 5 kehottaa lisäämään yhteistyötä kansanterveyttä parantavissa toimissa. Suosituksessa 6 ehdotetaan pohjoismaisen kansanterveyspolitiikan foorumin järjestämistä tavoitteena vähentää terveyden epätasaista jakautumista.

TOIMET VUONNA 2016:

- Ministerijulistus kansanterveydestä Pohjoismaiden sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvoston (MR-S) kokouksessa 27. huhtikuuta 2016 Helsingissä.
- Konferenssi pohjoismaisesta hyvinvoinnista ja kansanterveydestä taloudellisten muutosten ristipaineessa Helsingissä 16.–17. marraskuuta 2016.
- Alkoholia, huumausaineita ja tupakkaa käsittelevät asiantuntijakokoukset.
- Seminaari, jonka aiheena on terveyden epätasa-arvo sukupuolinäkökulmasta 15. kesäkuuta 2016 Maarianhaminassa.

Suositus 7

Suositus 7 käsittelee potilaiden liikkuvuutta Pohjoismaissa.

TOIMET VUONNA 2016:

- Suomi johtaa Pohjoismaisen lääkintätalastokomitean NOMEKON esitutkimusta potilaiden liikkuvuudesta Pohjoismaissa. Esitutkimuksessa pyritään muun muassa löytämään yhtymäkohtia Könbergin raportin suositusten 7 (potilasliikkuvuus Pohjoismaissa), 2 (erityistason sairaanhoito Pohjoismaissa ja sitä koskevan yhteistyön erikoissairaanhoito) ja 3 (harvinaisten sairauksien pohjoismainen verkosto) välillä. Tutkimuksen osatavoitteena on koota tietopohjaa poliittisia jatkotoimia ja lainsäädännön kehittämistä ajatellen (lisätietoa liikkuvuutta koskevassa kappaleessa).

Suositus 9

Suosituksessa 9 kehoitetaan lisäämään yhteistyötä eTerveyden alalla.

TOIMET VUONNA 2016:

- Asiantuntijaseminaari eTerveydestä 14.–15. huhtikuuta 2016 M/S Viking Mariellalla.
- Toimet eTerveys-ryhmässä: neljä kokousta vuonna 2016 tavoitteena koordinoita kansallisia ja rajat ylittäviä eTerveyspalveluita koskevia toimia. Ryhmän alla toimivat verkostot tekevät käytännön kehitystyötä, joka koskee potilastietoja, eReseptejä ja pohjoismaisten eTerveys-palvelujen seuranta. Syksyksi 2016 suunnitellaan terveydenhuollon tietotekniikan standardeja koskevaa asiantuntijaseminaaria.
- Standardisointia, tiedonkeruuta ja ensihoitopalveluiden vertailuanalyysiä koskeva asiantuntijaseminaari Helsingissä 16.–17. marraskuuta 2016.

Suositus 10

Suosituksessa 10 kehoitetaan vahvistamaan pohjoismaista psykiatrian alan yhteistyötä.

TOIMET VUONNA 2016:

- Työpaja nuorten mielenterveydestä Helsingissä 26.–28. syyskuuta 2016 järjestettävän Sillat-Broar -nuorisokonferenssin yhteydessä.
- Psykiatrian työryhmä kokoontuu helmikuussa ja syyskuussa.
- Työpajoja aiheesta ”mental health in all policies awareness” kaikissa Pohjoismaissa vuonna 2016.

Suositus 11

Suosituksessa 11 kehoitetaan laajentamaan terveydenhuollon valmiusyhteistyön toimeksiantoa. Könbergin raportissa todetaan, että pohjoismaiselle terveydenhuollon valmiusryhmälle (Svalbard-ryhmälle) tulisi antaa laajempi toimeksianto, johon sisällytetään kaikki terveydenhuollon valmiusyhteistyön osa-alueet.

TOIMET VUONNA 2016:

- Valmistellaan pohjoismaisen terveydenhuollon valmiusryhmän uutta toimeksiantoa, joka esitetään hyväksyttäväksi sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvoston (MR-S) kokouksessa 27. huhtikuuta Helsingissä.
- Uuteen toimeksiantoon perustuva strategiaprosessi käynnistyy toukokuussa 2016.
- Terveydenhuollon valmiuskonferenssi 20.–21. syyskuuta 2016 Tampereella.

Liikkuvuus mukaan lukien maahanmuutto, pakolaisasiat ja rajaesteet

Ihmisten liikkuvuus maailmassa ja Euroopassa vaikuttaa yhteiskuntiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Vuonna 2015 Pohjoismaihin saapui poikkeuksellisen paljon turvapaikanhakijoita. Pohjoismaisten hyvinvointiyhteiskuntien perusarvoihin liittyvät asiat kuten universaali sosiaaliturva, tasa-arvo ja syrjimättömyys nousevat keskustelun kohteeksi entistä useammin. Tarvitaan pohjoismaisia aloitteita ja Pohjoismaiden yhteistoimintaa.

Nyt on oikea aika edistää pohjoismaista yhteistyötä siten, että löydetään tapoja vaikuttaa yhdessä EU:n sosiaaliturvalainsäädäntöön (nk. mobility package). Pohjoismaiset rajaestekysymykset ovat olennainen osa tätä työtä.

TOIMET VUONNA 2016:

- Sosiaali- ja terveysministerit käsittelevät maahanmuuttajille ja turvapaikanhakijoille tarjottavia sosiaali- ja terveyspalveluita vuotuisessa ministerikokouksessaan 27. huhtikuuta.
- EU-lainsäädännön muutosprosessiin liittyvä pohjoismainen yhteistyö ja sen edistäminen ovat esillä pohjoismaisen sosiaalivakuutusryhmän kokouksessa Helsingissä toukokuussa 2016.
- Pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen uudistamiseen tähtäävä työ on käynnissä. Asiaa valmisteleva pohjoismainen työryhmä jättää ehdotuksensa sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitealle (ÄK-S) syyskuun lopussa.
- NOMESKOn esitutkimus potilaiden liikkuvuudesta Pohjoismaissa toteutetaan 3/2016–1/2017 välillä. Esitutkimuksessa selvitetään, onko tarvetta ja mahdollisuuksia laatia potilaiden liikkuvuutta koskevia terveystilastoja sekä kehittää uusia politiikka- ja lainsäädäntötoimia.
- Sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto (MR-S) osallistuu prioriteettihankeeseen *Tilastollinen selvitys pohjoismaisesta liikkuvuudesta ja rajat ylittävistä hyödyistä*.

EU-yhteistyö

Suomi haluaa nostaa myös EU-asioita pohjoismaiselle asialistalle.

TOIMET VUONNA 2016:

- Bo Könbergin raportin suosituksen nro 14 läpikäynti.
- Suosituksessa ehdotetaan uutta epävirallista yhteistyötä kansallisten asiantuntijoiden sijoittamiseksi Euroopan komissioon.
- Romanian osallistaminen. Järjestetään seminaari romanien osallistamisesta Helsingissä 16. kesäkuuta. Konferenssin tavoitteena on tehdä näkyväksi romanien elinoloja ja asemaa Pohjoismaissa vaihtamalla tietoa ja kokemuksia erityisesti romaniväestön syrjinnästä.

3. Prioriteettihanke *Hyvinvoivien ihmisten innovatiivinen ja avoin Pohjola 2020 – Mahdollisuuksien tasa-arvoa hyvinvoinnista, kulttuurista, koulutuksesta ja työstä (2016–2018)*

Sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriöt toteuttavat yhdessä kolmivuotisen prioriteettihankkeen, joka valaisee Ihminen-teemaa Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajakaudella. Suomi etsii innovatiivisia ratkaisuja ja toimintamalleja tilanteessa, jossa Pohjoismaiden yhteiskuntiin kohdistuu monenlaisia haasteita: ikääntyvä väestö, elinkeino- ja työelämän rakenne muutokset, maailmanpoliittiset kriisit ja globaali tilanne lisääntyvine pakolaismäärineen.

Hankkeen tarkoituksena on muodostaa yhteinen, poliittisesti sitoutettu käsitys siitä, miten ja millä ehdoilla turvataan pohjoismaisesta asiantuntija-yhteistyöstä saatava lisäarvo tulevaisuudessa. Pitkän aikavälin yhtenä tavoitteena on vahvistaa nykyisiä foorumeita ja toimijoita, jotka edistävät pohjoismaista yhteistyötä hyvinvointikysymyksissä ja tiedonvälityksessä.

Hankkeen yleisteemoja ovat hyvinvointi, monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, toimintarajoitteisiin liittyvät asiat ja kulttuurinen kestävä kehitys. Tarkoituksena on hyödyntää laajasti pohjoismaista tutkimus- ja innovaatio-yhteistyötä. Erityisenä kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret.

TOIMET VUONNA 2016:

- Hanke käynnistyy kick-off konferenssilla *Miten voit Pohjola?*, joka järjestetään Turussa 27.–28. tammikuuta. Konferenssi käsittelee muun muassa terveyttä, hyvinvointia ja tasa-arvoa pohjoismaisessa yhteistyössä.
- Keväällä 2016 nimetään kansallinen ohjausryhmä ja pohjoismainen viiteryhmä. Pohjoismaiseen viiteryhmään kuuluu jäseniä viidestä Pohjoismaiden ministerineuvoston virkamieskomiteasta.
- Keväällä 2016 kartoitetaan hankkeen tulevia suuntauksia.
- Suomi järjestää vuoden aikana erilaisia hankkeeseen liittyviä toimia. Esimerkiksi 5.–6. syyskuuta järjestetään konferenssi työn uusista muodoista, ja 16.–17. marraskuuta konferenssi pohjoismaisesta hyvinvoinnista ja kansanterveydestä taloudellisten muutosten ristipaineessa

4 Kalenteri vuoden tärkeimmistä tapahtumista

Tapahtuma	Ajankohta	Paikka
Kick-off konferenssi: Miten voit Pohjola? Kestävyttä hyvinvoinnista, kulttuurista ja tasa-arvosta	27.–28.1.	Turku
Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean (ÄK-S) kokous	24.–25.2.	Inari
Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston kokous. Seminaari YK:n vammaisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanosta Pohjoismaissa	8.–10.3.	Helsinki
Laivaseminaari eTerveystä	14.–16.4.	M/S Viking Mariella
Sosiaali- ja terveysministerien (MR-S) kokous. Kokouksen yhteydessä käydään MR-S:n ja Pohjoismaiden neuvoston välinen vuoropuhelu.	27.4.	Helsinki
Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean (ÄK-S) kokous. ÄK-S:n kokouksen yhteydessä järjestetään seminaari terveydestä ja tasa-arvosta 14.–15.6.	15.–16.6.	Maarianhamina
Seminaari romanikysymyksistä	16.6.	Helsinki
Huumausainefoorumi	14.–15.9.	Helsinki
Safety 2016. 12th World Conference in Injury Prevention and Safety Promotion. From OSH strategies to practice -konferenssi (20.9.)	18.–21.9.	Tampere
Konferenssi valmiuskysymyksistä	20.–21.9.	Tampere
Nuorten mielenterveyttä käsittelevä työpaja Sillat-konferenssin yhteydessä	26.–28.9.	Helsinki
Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean (ÄK-S) kokous	4.–5.10.	Kööpenhamina
Rajaesteseminaari: vapaa liikkuvuus ja toimintarajoitteet	31.10.	Kööpenhamina
Konferenssi pohjoismaisesta hyvinvoinnista ja kansanterveydestä taloudellisten muutosten ristipaineessa.	16.–17.11.	Helsinki
Seminaari ensihoitopalvelujen kehittämisestä	16.–17.11.	Helsinki

norden

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

www.norden.org

norden

Pohjoismaiden ministerineuvoston
Suomen puheenjohtajakausi 2016

Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö
Ulkoasiainministeriö

www.norden2016.fi

Laivastokatu 22 H
FI-00160 Helsinki
Puhelin: +358 295 350 000

SUOMI
FINLAND

ANP 2016:721
ISBN 978-92-893-4537-8 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4538-5 (PDF)